

Posudek habilitační práce JUDr. Renáty Bačárové, Ph.D. LL.M., na téma

Zmluvné závazky v autorskom práve

Uchazečka předložila svou habilitační práci v knižní podobě tak, jak byla práce vydána v roce 2018 právnickým *Nakladatelstvom C. H. Beck* v Bratislavě, v rozsahu 232 stran.

Předložená habilitační práce je tematicky ucelená a je původním dílem, které přináší nové vědecké poznatky v oblasti právní vědy se zaměřením na vědu občanského práva a její mezinárodní, resp. evropsko-unijní přesah či rámec.

Uchazečkou zvolené téma bylo dodrženo a z hlediska právní vědy je tématem vědecky přijatelným. Znalost dosavadního stavu právovědného bádání uchazečka projevila v hutných poznámkách pod čarou, které obsahují významné odkazy, s nimiž se autorka odborně vyrovnala. Uchazečka je zorientovaná v pramenech týkajících se zvoleného tématu.

Z práce samé vyplývá, že se jedná o dílo původní, jímž ovšem uchazečka vhodně a účelně navazuje na své početné práce dosavadní. Autorka tak dále rozvíjí hlavní téma svého vědeckého záběru, jímž je slovenské právo autorské v kontextu a systému práva duševního vlastnictví, a to ve spojení zejména s právem EU.

K samotnému rozvržení tématu však lze mít připomínku v tom smyslu, že těžiště práce spočívá v páté části, která se věnuje licencím. V tomto ohledu si lze položit otázku proporčnosti jednotlivých částí habilitační práce, jmenovitě těch, které si všímají i jiných právních otázek, nežli smluvních závazků. Na druhé straně ale práce v části mimo smluvní závazky obsahuje celou řadou podnětných myšlenek a rozborů, jejichž zveřejnění v práci lze brát za prospěšné jak z hlediska právní teorie, tak i aplikační praxe, zejména soudní.

Práce je psána analyticko-deskriptivní metodou a pojata je právně dogmaticky jako soustavný výklad platného slovenského práva a jeho kontextu ve vybrané oblasti, které tvoří relativně samostatný právní celek, resp. podstatnou část celku soukromoprávního řádu. Uchazečkou zvolený vědecký přístup odpovídá vědních zvyklostem v oboru právní vědy, jakož i koncepci této vědy samé.

Autorka v předložené habilitační práci navazuje na současný stav poznání ve slovenské (i české) právní vědě s daným tematickým a metodickým zaměřením. Právní rozbor převažuje nad popisností jevů, která byla použita jen v míře nezbytně nutné pro porozumění odbornému textu. Můžeme říci, že uchazečka ve své práci projevila požadovanou systematičnost i metodičnost, jakož i argumentační úroveň.

Výběr právní problematiky odpovídá tematické volbě. Nicméně, práci by prospělo širší zahrnutí tematiky do obecného závazkového práva, a to eventuálně i s výhledem na reformu (zejména sjednocení) závazkového práva na Slovensku. Autorka se ovšem nevyhýbá ani diskusním otázkám, kdy je účelné zakládat licenční závazek (strany vzájemně zavazovat) a kdy by mohl stačit pouze jednostranný souhlas autora či jiného vykonavatele majetkových práv s užitím díla jako okolnost vylučující protiprávnost užití díla (tedy pojem z deliktního práva, nikoli práva smluvně závazkového). Při obhajobě habilitační práce by mohla uchazečka tyto otázky blíže vysvětlit a zejména porovnat. Zůstává totiž svobodnou vůlí autora, zda se chce s někým zavazovat, anebo projeví jen souhlas s užitím díla, čímž vyloučí protiprávnost užití, aniž by se však musel nutně zavazovat. Podle právního názoru zastávanému oponentem spočívá klíčový prvek právě v projeveném tzv. prostém souhlasu, jímž dochází k naplnění privátní autonomie. Zda má postačit jen vyloučení protiprávnosti, anebo má k tomu přistoupit „navíc“ i vzájemná zavázanost stran, je již věcí konkrétních okolností včetně hospodářského či jiného zájmu stran. A nakonec i metodického výkladu daného volního projevu.

Uchazečka v prvních částech své práce rozebírá základní otázky autorského práva jak z pohledu subjektů, tak i jednotlivých předmětů ochrany. Ačkoli autorka navazuje na dosavadní výsledky v této oblasti, přínos její práce spočívá v zahrnutí poznatků do širšího kontextu práva EU. Slovenské právo, resp. jeho část tak autorka chápe kontextově a doslova aktuálně. Čtenář tak může provést bezprostřední konfrontaci slovenského práva s právem EU. To se týká zejména absolutních majetkových autorských práv a následně pak jejich relativizace v podobě smluvních závazků.

Silná stránka předložené habilitační práce spočívá i v kritické práci s německou literaturou, která může být v mnohém přínosná i pro slovenské právní prostředí, které je – zejména v poslední době - podstatně ovlivněno germánskou právní rodinou, tedy i naukou atd.

Autorka se ve své práci nevyhýbá ani technikáliím, které jsou spojeny zejména s digitálním užíváním autorských děl, přičemž projevila znalost i této mimoprávní problematiky, se kterou ovšem musí do značné míry pracovat i právní věda a praxe.

Použití zahraniční literatury je odpovídající, což platí i pro odbornou literaturu domácích. Podobně to můžeme říci i o použití zahraniční judikatury, resp. judikatury Soudního dvora EU, na kterou uchazečka ve své habilitační práci adekvátně reaguje. Totéž můžeme říci o projevených znalostech právně politických dokumentů zejména v rámci EU včetně tzv. soft law.

Předložená habilitační práce obsahuje utřídění a porovnání právních názorů, které byly v literatuře projeveny. Na základě toho pak autorka dospívá k odborné správnosti vlastního právních názorů.

Po stránce formální je předložená habilitační práce úpravná, napsána je čtivým, ovšem odborným, právním jazykem a je bezchybná. Použitý odborný sloh odpovídá pracím tohoto druhu a zaměření.

Použité odkazy, resp. citace jsou správné, přehledné a v zásadě reprezentativní úrovně (nikoli tedy odkazy na práce okrajové).

Soupis, resp. odkazy na judikaturu a různé předpisy jsou správné.

Navzdory tomu, že předložená habilitační práce je tematicky zaměřena na smluvní závazky v autorském právu, obsahuje tato práce celou řadou dalších aspektů autorského práva. Můžeme proto říci, že autorka své téma podstatně rozšířila, čímž uchopila širší tematický záběr. Takovýto přístup můžeme mít význam (přínos) pro aplikační praxi a zejména pak pro pochopení závazkového práva v celkovém kontextu, zejména vzhledem k absolutním majetkovým právům autorským a jejich právní povaze.

Vydání výše uvedené práce v právnickém nakladatelství považuji v tomto směru za vhodný nakladatelský počín, který obohatil odbornou slovenskou veřejnost.

Předložená habilitační práce splňuje požadavky kladené na práci tohoto druhu a doporučuji ji k obhajobě a dalšímu postupu v habilitačním řízení.

Brno, 28. ledna 2019

Prof. JUDr. Ivo Telec, CSc.

oponent